

Stefaniay Edit 11/

Stefaniay Edit 1966

STEFANIAY EDIT

MŰVESZTELEP

ÚJ KÖNYVEK

Ilja Konsztantinovszkij regénye

Gyermekrablók

A második világháború tegetői jelentették föl, hogy borzalmairól, a tömeggyilkosok rémtetteiről már sokat olvashattunk. Konsztantinovszkij regényének előzményei is ebbe az időszakba nyúlnak vissza. Ő azonban nem tömeggyilkosokat mutat be, hanem olyan embereket, akiknek a kezéhez közvetlenül nem tapad vér, tettük mégis legalább olyan szörnyű, mintha maguk is ölték volna.

Fő hőse, egy politikai okokból deportált lengyel asszony — Zosia —, aki mellől egymás után szökték el cellatársait — kivégzésre. Köztük van egy Stefa nevű zsidó lány is. Kétszínű rej-

tegetői jelentették föl, hogy borzalmairól, a tömeggyilkosok rémtetteiről már sokat olvashattunk. Konsztantinovszkij regényének előzményei is ebbe az időszakba nyúlnak vissza. Ő azonban nem tömeggyilkosokat mutat be, hanem olyan embereket, akiknek a kezéhez közvetlenül nem tapad vér, tettük mégis legalább olyan szörnyű, mintha maguk is ölték volna.

Fő hőse, egy politikai okokból deportált lengyel asszony — Zosia —, aki mellől egymás után szökték el cellatársait — kivégzésre. Köztük van egy Stefa nevű zsidó lány is. Kétszínű rej-

tegetői jelentették föl, hogy borzalmairól, a tömeggyilkosok rémtetteiről már sokat olvashattunk. Konsztantinovszkij regényének előzményei is ebbe az időszakba nyúlnak vissza. Ő azonban nem tömeggyilkosokat mutat be, hanem olyan embereket, akiknek a kezéhez közvetlenül nem tapad vér, tettük mégis legalább olyan szörnyű, mintha maguk is ölték volna.

Fő hőse, egy politikai okokból deportált lengyel asszony — Zosia —, aki mellől egymás után szökték el cellatársait — kivégzésre. Köztük van egy Stefa nevű zsidó lány is. Kétszínű rej-

ne szükségem ahhoz, hogy mindenkit kielégítsek.

— Ha anyu így fogja fel a lottóyeremény ügyét — siránkozott Ilonka —, és családomra semmibe veszi a család érdekeit, akkor kár minden szóért.

— Úgy látom — szólalt meg a mama némi szomorúsággal, de nem kevésbé gúnyosan —, hogy a pénzből is megárt a sok.

És a pénzt, nem törődve a család zúgolódásával — ötszáz forint kivételével — bent hagyta a takarékbiztosításban és nem a hivatali, sem a családi igényekből semmit sem elégitett ki. Az ötszáz forintot pedig másnap bevitte Kengyel bácsinak, az öreg hivatalsegédnek, nem is kölcsönbe, hanem ajándékba, és az elsejeli fizetéséből megvette magának a százötven forintos gyapjúsálat...

Földes György

harcoljon és reménykedjék.

MOHÁCSI REGÖS FERENC RAJZA

Dér Zoltán versei

Örökség

A sóhajnál is kevesebb vagyok,
és a virágnál is védtelenebb,

Már csak az elé borulhatok,
aki gyilkosként emel rám kezét.

Néha csak kopott útjelző tábla,
málló kavics a kerekek alatt.

Aki az én utamat járja,
inog alatta minden és szakad?

A gyanú mögül

Megkarcolta homlokod a vád, és
vérző őz, te, merre futathatnál még?
A gyanú mögül halott szemem rád néz,
s melléd szegül, mint fényhez az árnyék.

Ha belerezzensz néha még a tájba,
és fehér galamb minden egyes szavad,
szívemben csapkod hófehér, tört szárnya,
és megmártod benne betévedt magad.

Feledd az évek bús szegyenkeresztjét,
érleld a jóság dús szőlőgerezdjét,
és gyűjtsd méhként mézét a magánynak.

Légy társtalannul társa a szeleknek,
a szívedben ha levelek peregenek,
és rád borulnak borzongó faárnyak.

Márky Imre versei

Hűség

Ritkán zengi a lant / Szeretickáz a dal;
Rozsdás hurokat út. / Dőre kaland epéd;
Hűséget feledőn messzire kóborol —
S léhán röpdösi útját.

Kit fűt mély szerelem? Kit koszorúz rege?
Hűséges hazafit! Hőst, ki halált arat!
Tisztább fényt nemesebb glória nem ragyog,
Hűség: férjferénnyt fokoz.

Szánandó, kit a vágy karma cibál vadul,
Aztán bűnbe sodor, majd a szemébe lök...
Hűségek remekét hitvesi nász szüli:
Bölcsöt ringat a Bölcs keze.

Hű szív mást megelőz, áldozatot kegyel:
Jóság kis paraszán nagy tüzeket lobog;
Nem hagy cserben ingazt, védi barátait;
Baljós felleget üz tova.

Fütytyös bajfelezőt hála ölél körül;
Szűz száj szomja utál csök-csapodárokot;
Zöldell tölgyfalevél vérpatakos seben...
Hűség! Térdel a hódolat.

Apokalipszis

Patmosz szirtjéről felzúgott a sas —
Es látomása harcokon lobogván:
Robajlott rengés, orgonált az orkán,
S jövendőt jósolt mélység és magas...

A „hétpecsétet könyv”-be zárt titok:
A Bárány verén üdvözült a hú nép,
De ki hitetlen s nem vezekli bűnét,
Csikorgó foggal majd zokogni fog.

Hittel hiszek (bár a fény küzd az árnyal)
Es vallomásom csillagokba szárnyal:
Testvéri béke tart győzelmi tort.

Igy végezé „A kezdet és a vég”,
Ha új tömlőkben az új bor kiforrt
Új lesz az ember, új a föld s az ég.

A nikor jó huszonöt esztendővel ezelőtt Bencze Jenő vállalati könyvelő és felesége, született Márkus Piroska házasságot kötöttek, örökölték Márkus nagymamától a zugligeti családi házukat.

Ebben a házban született és nőtt fel az első gyerek, a most huszonkét éves János, majd a második gyerek is, az immáron tizenkilenc éves, nagylányá cseperedett Ilonka. A fiú egyetemista, a lány tavaly végezte el az élelmiszeripari technikumot. Amióta a gyerekek felnőttek, a mama is dolgozik, statisztikus egy óbudai vállalatnál.

A kis család békés és kiegyensúlyozott élete a múlt év elején megváltozott: a mama tisztán száznegyven ezer forintot nyert a lottón, annak a két szelvénynek az egyikével, amelyet hetenként kitalált, bizván a szerencséjében, mint annyi sokan mások.

— Naiv lélek vagy, Piroskám, ha azt hiszed, hogy pont neked lesz majd ötös találatod — mondta nem is egyszer Bencze a feleségének.

— Nem vagyok olyan nagy igényű, és telhetetlen sem vagyok. En megelégszem négyes találattal is — felelte, és amikor kifizették a száznegyven ezer forintot, valóban nagyon elégedett is volt. Eleinte egészen jól indult a tervezés. Különösen az csigázta föl a családot, hogy nyáron, a szünidőben, a mama pénzt és fáradságot nem kímélve, meglepetésként mind a négyük számára háromhetes külföldi IBUSZ-utazást szervezett a Dalmát tengerpartokra.

Szerfelett elégedetten, vidáman és napsütötte barnán érkezett haza a család kis otthonába.

— Nem ismerünk rád, Piroskám — mondták a kártársnők a hivatalban, és nem győzték dicserni, hogy mennyire megfiatalította a lottónyeremény, meg a nyaralás. De nemcsak ennyit mondtak a kollégák a hivatalban, hanem azt is mondták, hogy

A pénz

„adj kölcsön Piroskám nyolcezer forintot, mert hisz te most gazdag vagy”, és azt is mondták, hogy „adj kölcsön Piroskám tizenötezeret, hogy be tudjam fizetni a nekem juttatott szövetkezeti lakásra az alaptókéit”. Legelőször huszan kértek tőle kölcsönt a vállalatnál, ezertől húszezertig, mire Piroskám azt felelte, hogy előbb meg kell beszélnie a családdal, mert hiszen harmincezer már elköltöttek a nyaralásra, és a megmaradt száztíz-ezerrel más tervük van.

Már az első vasárnap, amikor együtt volt a család, sor is került erre.

— Bözsinek feltétlenül adnunk kell húszezer forintot — mondta Bencze a feleségének —, mert ha mi ilyen jó helyzetbe kerülünk, akkor vegye meg Bözsi is az új bútorokat. Talán könnyebben férjhez tud majd menni.

— Egy vasat sem adunk Bözsi nének — horkant fel János —, inkább vegyünk egy Wartburgot. Ha szétapórozuk a pénzt, semmire sem telik.

— Szó sem lehet kocsirol — mondta határozottan Ilonka —, csak azért, hogy János a fruskáival éjjel-nappal furikázzon rajta. Inkább építsünk egy nyaralót a Duna-kanyarban.

A papa még közölte, hogy neki kell három öltöny ruha, meg egy tavaszi kabát, János szmokingot és szarvasbőrakót igényelt, Ilonka két tavaszi és két nyári kosztümöt kért. Csak éppen a mama nem kért semmit, hanem elővette a noteszát, és a golyóstollával egymás alá felsorakoztatva, jegyezni kezdte, hogy ki mit igényel.

— Ha hozzáadom az itthoni igényekhez a hivatali kollégáim kívánságait — mondta a számolás végén —, akkor kétszáz-negyvenkétezer és százötven forintra len-

Katkó István

A hátsó udvarban

Ahol zöld folyondár lepte be az öreg házfalat, időnként eles kalapácsütés csattant. Az ől dűledező kerítése mögül egy ősz szakállú kecske dugta ki fejét, s egykedvűen pislogott az ingujjra vetkőzött emberre. Széles vaslemezek heverték a virágba borult kőterfa alatt, a műhelyajtónál pedig két autógumi támaszkodott a folyondáros falhoz.

Nyurga síheder közeledett a kerten át, kezében sörösapalack.

— Hideg?

— Azt elhiszem, Latinek szaktárs — vigyorgott a kamasz, ádámsutkájára ugrándozott, amikor leste, milyen mohón kortyolgat a segéd. A sör habja kiült borostás állára, hallani

lehetett, amint az ital csurog a nyeldeköljén. Igazán hagyhatna neki is.

— Vidd a csap alá — mondta Latinek, s nem akarta észrevenni a kamasz vágyakozó pillantásait.

A legényke benn a műhelyajtó mögött sietően húzott az üvegből, majd odaállította a festékes, rozsdás vízvezetékbe.

Latinek gyomrát átjárta a keserűs sör, cigarettát szedett elő, ragyújtott. A bakon öreg hullámlemez feküdt, fakalapáccsal rávert, s közben dudorászott. A síheder benn matatott a satupadnál, néhány elgörbült kampószegyet egyenesített.

— Te, Laci, a göré mit mondtott?

— Dél körül itthon lesz, Latinek szaktárs. Tárnyalni ment.

Latinek elégedetten bólintott. Ma reggel az állomáson találkozott az idősebbik Szabóval. Amikor a peronon egymás mellé kerültek, megkérdezte: „No, hogy vagy a maszknál?” Válaszul megveregette az öreg vállát. „Aranyéletem van, fátá!” Szabó szakai már ugrott is le a megálló-nál, de lentről visszaszólt: „Csak meg ne bánd!”

Leoldotta ingét, a nap egyre melegebben sütött. A töltesen tehervonat haladt, a nyitott vagonokban pi-

ros és sárga vetőgépek sorakoztak. Valahol megszólalt a gyári dűda, s Latinek tudta, hogy tíz óra van. Az üzemben most früstökölnek. Bekapják a zsíros kenyeret, azután iszkiri tovább. Ő meg, ha kedve támad, bármikor kibonthatja az elemzősi csomagot, leülhet a ház tövébe, komótosan falatozhat.

— Laci, gyere csak!

A síheder lomhán kibújt a műhelyből, mutatójával kis vaskarikát porgetett.

— Mondd csak, hány éves az anyád?

Laci abbahagyta a porgetést, málien nézett a zömök emberre.

— Mért kérdi?

— Csak úgy... A lottóhoz kell az ötödik szám.

A síheder vállát vonogatta.

— Azt hiszem negyvenöt, de az is lehet, hogy ötvenegy.

A lakatossegéd legyintett.

— Eridj a pokolba, még ezt sem tudod?

Valaki belökte az utcai kaput, azután léptek zaja hallatszott. Korán végzett a göré — gondolta Latinek, s messze pócentette a cigarettacsutkát. Amikor a jövevény odaért a hátsó udvarhoz, megismerte. Hiszen ez